

**Kaavin kunta
Perusturvalautakunta**

Perusturvaltk. 24.2.2020 liite n:o 7

**TÄYDENTÄVÄN JA EHKÄISEVÄN TOIMEENTULOTUEN
SOVELTAMISOHJEET 1.4.2020 ALKAEN**

Sisällysluettelo

1. YLEISTÄ	3
1.1. Säännökset	3
1.2. Toimeentulotukihakemuksen käsittely	3
1.2.1 Hakeminen	3
1.2.2. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen päätösvalta	4
1.2.3. Päätöksenteko ja päätös	5
1.2.4. ATK-kirjaus	5
1.2.5. Toimeentulotuen maksatus	5
1.2.6. Viranhaltijan oikaisupäätös ja muutoksenhaku	5
1.2.7. Perhe (ToTuL 3 §)	6
1.2.8. Vakinainen oleskelukunta	6
2. TOIMEENTULOTUEN RAKENNE	6
2.1. Perustoimeentulotuki	6
2.2. Täydentävä toimeentulotuki	7
2.2.1. Asumismenot ja kodin irtaimisto	7
2.2.2. Lasten tarvikkeet ja harastusmenot	7
2.2.3. Hautauskustannukset	8
2.2.4. Vaatetus	8
2.2.5. Muut kustannukset	9
2.3. Ehkäisevä toimeentulotuki	9
3. MAAHANMUUTTO	10
4. YRITTÄJÄT	10
5. VAPAUSRANGAISTUS	10
6. POSTE RESTANTE OSOITTEESSA ASUVAT	10
7. KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA	10
8. TOIMEENTULOTUEN TAKAISINPERINTÄ	10
9. VÄLITYSTILI	11
10. EDUNVALVONTA JA TOIMEENTULOTUKI	11
11. VELKANEUVONTA	11

1. YLEISTÄ

1.1. Säännökset

Suomen perustuslaki (731/1999), josta jäljempänä käytetään lyhennettä PeL

Laki toimeentulotuesta (1412/1997), lyhenne ToTuL

Hallintolaki (434/2003), lyhenne HalL

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), lyhenne SHAL

Toimeentulotuen perusta on Suomen perustuslain 19.1 §:ssä: ”Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.”

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki (ToTuL 1,1 §), jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Sen avulla turvataan ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo.

Ehkäisevän toimeentulotuen (ToTuL 1.2 §) tehtävänä on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

Toimeentulotuen rakenne:

- Kelan myöntämä perustoimeentulotuki
- täydentävä toimeentulotuki
- ehkäisevä toimeentulotuki

Oikeus toimeentulotukeen on jokaisella, joka ei voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentuloa turvaavien muiden etuuksien avulla, muista tuloistaan tai varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai muulla tavalla (ToTuL 2 §).

1.2. Toimeentulotukihakemuksen käsittely

1.2.1 Hakeminen

Kansaneläkelaitos myöntää perustoimeentulotuen. Kunnat myöntävät täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Hakijan tulee hakea aina Kelalta perustoimeentulotukea. Täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea voidaan hakea samalla, kun haetaan perustoimeentulotukea. Kelan on hakijan pyynnöstä toimitettava hakemus kuntaan tehtyään päätöksen perustoimeentulotuesta, jos hakija on esittänyt hakemuksessaan muita kuin toimeentulotuen perusosaa ja muihin perusmenoihin kuuluvia menoja.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarve voidaan arvioida vasta sen jälkeen, kun hakijalle on ensin tehty perustoimeentulotukea koskeva laskelma ja päätös. Poikkeuksena on täydentävä toimeentulotuki hautauskustannuksiin, joita haetaan kunnasta. Hakemus on käsiteltävä viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.

Asiakas voi tehdä hakemuksen täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta suoraan kuntaan, jos hän on jo saanut Kelasta hakemusta koskevalle ajanjaksolle päätöksen perustoimeentulotuesta. Kelan perustoimeentulotukipäätös on liitettävä mukaan kunnalle tehtävään täydentävään tai ehkäisevään toimeentulotukihakemukseen. Kunta voi tarvittaessa myöntää ehkäisevää tai täydentävää toimeentulotukea **kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi** (tulipalo, erotilanne, perhekriisi, väkivallan tai rikoksen uhriksi joutuminen) riippumatta siitä, onko Kela antanut vastaavalta ajalta perustoimeentulotukea koskevan päätöksen. Kiireellisessä tilanteessa päätös on tehtävä samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.

Toimeentulotuen hakemuslomakkeita on saatavilla Kaavin kunnanvirastolla, sosiaalitoimistossa ja Kelan Internet-sivuilla. Mikäli asiakas haluaa ohjausta hakemuksensa tekemiseen, hänen on mahdollista saada ohjausta sosiaalitoimistosta aikavarauksella.

Hakijan on esitettävä kaikista tuloistaan ja toimeentulotukeen oikeuttavista menoistaan tositteet. Asiakkaalla itsellään on **ehdoton tietojenantovelvollisuus** kaikista niistä seikoista, jotka vaikuttavat päätöksentekoon hänen hakemassaan asiassa. (ToTuL 17 §). Jos hakemus tai esitetyt tiedot ovat puutteelliset, pyydetään lisäselvitystä **yhellä kertaa kaikista puuttuvista tiedoista** ja **pyyntöön sisällytetään määräaika sekä ilmoitetaan, että määräajan noudattamatta jättäminen ei estä päätöksentekoa** (HalL 31, 32 ja 33 §).

Toimeentulotukilain 14 e §:n mukaan toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai palveluohjaajan kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt kunnalta. Sama määräaika koskee perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kelaa. Kun kunta tai Kela käsittelee toimeentulotukea koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa toimeentulotukiasiakkaalle edellä mainitusta oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa asiakasta tämän oikeuden käyttämisessä.

1.2.2. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen päätösvalta

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen päätökset Kaavin kunnassa käsittelee viranhaltija palveluohjaajan valmisteltua asian. Tarvittaessa päätös tehdään työryhmäpäätöksenä.

1.2.3. Päätöksenteko ja päätös

Jokaiseen hakemukseen tehdään kirjallinen päätös. Päätös luovutetaan asiakkaalle tai se lähetetään postitse. Tiedoksiantotapa ja -päivämäärä merkitään päätökseen.

Päätöksentekijä on vastuussa siitä, että päätös on lainmukainen ja että hakemukset käsitellään yhdenvertaisin perustein. Jokainen päätös sisältää **oikaisuvaatimusohjeen**. Oikaisua haetaan Kaavin kunnan perusturvalautakunnalta.

1.2.4. Atk-kirjaus

Suullisen tai kirjallisen toimeentulotukihakemuksen vastaanottaja tai käsittelijä kirjaa asian vireille tulleeeksi tietojärjestelmään. Hakemuksen kirjaaja huolehtii siitä, että perhetiedot, osoite- ja pankkitiedot sekä sosioekonominen asema ovat atk-järjestelmässä oikeat.

1.2.5. Toimeentulotuen maksatus

Toimeentulotuki voidaan maksaa kokonaan tai osittain asiakkaan tilille, antamalla maksusitoumus tai maksamalla asiakkaan laskuja. Jokaisesta maksutapahtumasta kirjataan oma maksu ohjelmaan ja tiliöidään se oikeasta menokohdasta. Laskun maksussa käytetään ensisijaisesti viitenumeroita. Niissä tapauksissa, joissa asiakas ei kykene hoitamaan asioitaan ja asiakasta uhkaa esim. häättö tai sähkökatkaisu, laskut maksetaan suoraan saajan tilille.

1.2.6. Viranhaltijan oikaisupäätös ja muutoksenhaku

Jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, viranomaisen voi korjata virheellisen päätöksen ratkaisemalla asian uudelleen (HalL 50 § 1 mom). Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä (HalL 50.2 §).

Viranomaisen on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe. Virhettä ei saa korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen eikä virhe ole aiheutettu asianosaisen omasta menettelystä (HalL 51§). Viranomaisen voi käsitellä korjaamisasian omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta (HalL 52 §).

Jos asiakas on tyytymätön saamaansa päätökseen eikä asiavirhettä ole tapahtunut, hän voi tehdä oikaisuvaatimuksen Kaavin kunnan perusturvalautakunnalle 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin päätös saatettiin asianomaiselle tiedoksi. Postitse lähetettynä päätös katsotaan saadun tiedoksi 7. päivänä lähetyspäivästä. Asiakkaalle luovutettu, asiakkaan allekirjoittama päätös katsotaan saadun tiedoksi luovutuspäivänä. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan määräaikaa laskettaessa.

1.2.7. Perhe (ToTuL 3 §)

Avoliitossa asuvien katsotaan muodostavan perheen.

1.2.8. Vakinainen oleskelukunta

Toimeentulotuen myöntää henkilön **vakainainen oleskelukunta** (tosiasiallinen asunto ja koti). Tämä koskee myös asumispalveluissa toisella paikkakunnalla asuvien toimeentulotukea. Ensisijaisesti on tarkistettava asumispalvelun asiakaspalvelumaksu. Asiakkaan tulee tarvittaessa kyetä todistamaan vakinainen oleskelunsa. Todisteena käy esim. sen henkilön allekirjoittama tosite tai todiste, jonka luona asiakas vakituisesti oleskelee. Sillä missä kunnassa hakija on kirjoilla, ei ole merkitystä. Kiireellistä toimeentulotukea myöntää kunta, jossa hakija oleskelee hakemusta tehtäessä. **Päätävä viranhaltija sopii maksuista hakijan kotikunnan kanssa.**

2. TOIMEENTULOTUEN RAKENNE

Toimeentulotuki jaetaan: 1) perustoimeentulotukeen, 2) täydentävään toimeentulotukeen ja 3) ehkäisevään toimeentulotukeen.

2.1. Perustoimeentulotuki

Perustoimeentulotuki haetaan Kansaneläkelaitoksesta. Perustoimeentulotukeen kuuluvat perusosan lisäksi

- asumistukilain 6 §:ssä tarkoitetut asumismenot,
- taloussähköstä aiheutuvat menot
- kotivakuutusmaksu
- vähäistä suuremmat terveydenhuoltomenot
- julkisen terveydenhuollon, julkisen suun terveydenhuollon ja julkisen terveydenhuollon fysioterapian maksut
- terveydenhuollon matkakustannukset
- silmälasien hankinnasta aiheutuvat kustannukset
- aikuisten harrastemenot
- työmatka- ja opiskelukustannukset
- koululaisten aamu- ja iltapäivähoito
- lapsen harrastusmenot
- lapsen tapaamisesta aiheutuvat kulut ja elatusapu siltä osin, kun ne perustuvat kunnan vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen
- vuokravakuus ja muuttokustannukset

Perusosa on kiinteä summa, joka on tarkoitettu jokapäiväisen elämän välttämättömiin menoihin. Näitä menoja ei huomioida erikseen perustoimeentulotuessa, vaan ne sisältyvät perusosaan yhtenä kokonaisuutena.

2.2. Täydentävä toimeentulotuki

Täydentävää toimeentulotukea haetaan sen jälkeen, kun hakija on saanut perustoimeentulotukipäätöksen Kelasta. Täydentävän toimeentulotuen hakijan on esitettävä hakemuksen liitteenä selvitykset tuloista ja varallisuudesta (mm. tiliotteet, tosite vuokranmaksusta, lasku tai kuitti menoista, joihin hakija hakee toimeentulotukea, vuosittainen verotuspäätös, kuolinpesän verotuspäätös, perukirja).

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina erityismenot, joita ovat

- 1) muut kuin 7 b §:ssä tarkoitetut asumisesta aiheutuvat menot
- 2) henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulotuen turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot.

Täydentävää toimeentulotukea myönnetään:

2.2.1. Asumismenot ja kodin irtaimisto

- asumismenoihin harkinnalla **poikkeustapauksissa**
- hakijalle voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea vuokravakuuteen ja muuttoon poikkeustapauksissa, kuten vesivahinko- ja tulipalotilanteissa.
- kodin perustamiseen ja kodin tarvikkeisiin voidaan myöntää harkinnalla toimeentulotukea enintään 500 euroa erityisen painavista syistä kertaluontoisesti esim. pitkän laitoshoidon, vankeustuomion tai asunnottomuuden jälkeen. Jälkihuoltoon ensiasunnon perusvarustus maksetaan ensisijaisesti nuoren itsenäistymisvaroista.
- mikäli taloyhtiössä ei ole pyykinpesukonetta, pyykinpesukoneeseen voidaan myöntää lapsiperheelle tai yksinasuvalle erityisen sairauden tai vamman perusteella enintään 300 euroa.
- jos hakijalla ei ole sänkyä, voidaan sängyn ja patjan hankintaan myöntää enintään 120 euroa
- ruokapöytään ja tuoleihin voidaan myöntää enintään 100 euroa
- hankintoihin myönnetään maksusitoumus.**

Digiboxi, Internet-liittymä-, kaapeli-TV tai muut vastaavat tietoliikennemaksut sisältyvät perusosaan eikä niihin myönnetä erikseen toimeentulotukea.

2.2.2. Lasten tarvikkeet ja harrastukset

Lasten tarvikkeet:

- Lastenvaunuihin voidaan myöntää enintään 100 euroa.
- Lapsen sänkyyn voidaan myöntää enintään 50 euroa.
- Lapsen hoitopöytään voidaan myöntää enintään 55 euroa.

- Lapsen syöttötuoliin voidaan myöntää enintään 50 euroa.

Täydentävänä toimeentulotukena myönnettäviin lastentarvikkeisiin (lastenvaunut, hoitopöytä, sänky, syöttötuoli) voi hakea tukea kaksi kuukautta ennen lapsen syntymää. Hankintoihin annetaan ensisijaisesti **maksusitoumus ennen hankintaa**.

Lasten harrastusmenot sisältyvät tavallisesti lapsen perusosalla katettaviin menoihin. Tarvittavien harrastusvälineiden hankkiminen tai muiden kustannusten maksaminen ei kuitenkaan ole aina perusosan puitteissa mahdollista. Pitkäaikaisen toimeentulotukiasiakkuuden perusteella tai lastensuojelullisista syistä lapsen ja nuoren kasvun, sosiaalisen kehityksen ja osallisuuden edistämiseksi sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi voidaan perheelle huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona lasten harrastusmenoihin enintään:

-sukset 100 euroa

-luistimet 30 euroa

-polkupyörä ja pyöräilykypärä 70 euroa

-harrastusmenoihin kuten jäsen- ja kerhomaksuihin voidaan myöntää vuodessa enintään 200 euroa/lapsi. Hakijan tulee toimittaa tosite harrastusmenoista.

2.2.3. Hautauskustannukset

Toimeentulotukipäätös perustuu vainajan kuolinpäivän taloudelliseen tilanteeseen. Tällöin on selvitettävä käytettävissä olevat varat ja välttämättömät kohtuulliset hautauskustannukset. Vainajan ensisijaiset menot ovat hautaus- ja perunkirjoituskulut. Mahdollisia sairaala-, vuokra- ym. kustannuksia ei huomioida, vaan ne ilmoitetaan vainajan velkoina perukirjassa.

Avioliitossa kuolleen kohdalla tulee selvittää molempien tulot ja menot. Jos henkilö on kuollut täysin varattomana ja ollut pitkäaikainen toimeentulotuen asiakas, päätös voidaan tehdä ennen perukirjan tekoa, jolloin myönnetään maksusitoumus hautaustoimistoon. Kohtuullisina hautauskuluina voidaan myöntää arkkuun, kuljetukseen samalla paikkakunnalla ja vainajan vaatetukseen enintään 600 euron maksusitoumus.

Lähiomaiselle (vanhempi, lapsi), joka on perustoimeentulotuen saaja, voidaan myöntää kukkalaitteeseen 50 euroa. Hautajaisvaatetus sisältyy perusosaan.

2.2.4. Vaatetus

Vaatetusmenot kuuluvat perusosaan.

Romaninaisen vaatetukseen voidaan perusosaan sisältyvien vaatemenojen lisäksi myöntää hameen hankintaan enintään 500 € joka toinen vuosi. Edellytyksenä on, että hakijalla on pitkäaikainen, yli vuoden kestänyt toimeentulotukiasiakkuus ja oikeus

toimeentulotukeen syntyy tulo-menolaskelman perusteella. Hameen hankintakustannuksista tulee esittää kustannusarvio. Tuki voidaan antaa maksusitoumuksena. Muihin romaninaisen vaatteisiin tai romanimiehen pukuun ei toimeentulotukea myönnetä, koska niiden katsotaan sisältyvän perusosaan.

2.2.5. Muut kustannukset

- edunvalvontapalkkio voidaan huomioida laskun erääntymiskuukautena
- **akuutissa tilanteessa lääkkeisiin voidaan myöntää maksusitoumus kertaostoon silloin, kun asiakkaan tai ruokakunnan tulot ovat noin 500 euroa kuukaudessa**
- kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla henkilöllä myönnetään kuntouttavan työtoiminnan matkakulut kuntouttavan työtoiminnan lain perusteella halvimmalla matkustustavan mukaisesti. Mikäli hakijalle myönnetään matkakorvauksia oman auton käytöstä, korvaus vuonna 2020 on 0,25 euroa/km.
- opiskelukustannuksiin, kuten oppikirjoihin ja ammattivaatetukseen, voidaan myöntää enintään 150 euroa/lukukausi.

2.3. Ehkäisevä toimeentulotuki

Ehkäisevästä toimeentulotuesta säädetään ToTuL 13 §:ssä. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää:

- asumisen turvaamiseen hädän uhatessa,
- ylivelkaantumisesta aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen silloin, kun avustamisella saadaan velkakierre katkaistuksi, lisävelkaantuminen tai jatkuva toimeentulotuen tarve estettyä (ensisijaiset toimenpiteet tulee ensin kartoittaa ja niiden mahdollisuudet käyttää, kuten velkajärjestely, ei-välttämättömän omaisuuden realisointi jne.)
- erilaisissa kriisitilanteissa taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen, esim. avio- tai avoero, vakava sairastuminen, lähiomaisen kuolema, tulipalo tai muu ennalta arvaamaton vahinkotapahtuma,
- aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, esim. opiskelun tai työllistymisen edistämiseen tilanteessa, jossa muut ensisijaiset tukijärjestelmät eivät ole käytettävissä,
- muihin saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin syrjäytymistä ehkäisevänä keinona,
- toimeentulotuen tarpeessa olevan opiskelijan työllistäminen toimeentulotuen myöntämisen sijasta, tuki voidaan maksaa vastikkeena työsuorituksesta,
- taloudellisissa vaikeuksissa olevien lasten harrastuksiin syrjäytymistä ehkäisevänä toimena, (hakijana ovat vanhemmat).

Ehkäisevä toimeentulotuki on pääsääntöisesti kertaluonteinen avustus. Sitä myönnetään määrärahojen puitteissa. Lisäksi noudatetaan myös toimeentulotukilain ja Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ohjeiden mukaisia menettelytapoja.

Ehkäisevän toimeentulotuen tavoitteet:

- 1) Sosiaalisuuden turvallisuuden edistäminen
- 2) Omatoimisen suoriutumisen edistäminen
- 3) Syrjäytymisen ehkäiseminen
- 4) Pitkäaikaisen toimeentulotukiriippuvuuden ehkäiseminen.

3. MAAHANMUUTTO

Maahanmuuttajien perustoimeentulotuen myöntää Kela. Kansalaishakemuksesta aiheutuvat menot ovat toimeentulotuessa huomioitavia vain erityisperustein. (KHO 22.8.2001/1903)

4. YRITTÄJÄT

Yrittäjän perustoimeentulotuen myöntää Kela. Yrittäjän saama tulo yrittäjätoiminnastaan on toimeentulotuessa huomioon otettavaa tuloa. Kannattamatonta yritystoimintaa ei voida tukea toimeentulotuella pitkäaikaisesti.

5. VAPAUSRANGAISTUS

Vankilassa olo vaikuttaa useisiin Kelan etuuksiin. Vankeus-, tutkinta ja sakkovanki ovat erilaisessa asemassa etuisuuksien vuoksi.

6. POSTE RESTANTE OSOITTEESSA ASUJAT

Poste restante osoitteessa asuvalta on pyydettävä selvitys kuukausittain, missä he yöpyvät. Hakijan on todistettava vakinainen oleskelu Kaavilla. Todisteena käy esim. sen henkilön allekirjoittama todiste asumisesta, jonka luona hakija pääsääntöisesti oleskelee. Jos ei pysty todistamaan vakinaista asumista kunnassa, voi saada vain kiireellistä toimeentulotukea. Pääsääntöisesti asunnottomilta lasketaan yhdessä asuvan perusosa.

7. KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla maksetaan matkakorvausta halvimman matkustustavan mukaan. Oman auton korvauksena maksetaan 0,25 €/km.

8. TOIMEENTULOTUEN TAKAISINPERINTÄ

Myönnetyn toimeentulotuen takaisinperintä on mahdollista vain toimeentulotukilain 20 §:ssä säädetyillä perusteilla. Lisäksi on otettava huomioon toimeentulotukilain 21 §:ssä säädetyt takaisinperinnän edellytykset ja esteet. Takaisinperinnän toteuttamistavoista säädetään lain 22 ja 23 §:ssä. Toimeentulotukilain 20 §:n 1 momentissa säädetyillä perusteilla takaisinperintä tulee kysymykseen vain, jos siitä on määrätty jo tukea myönnettäessä toimeentulotukipäätöstä tehtäessä. Kun päätös uusitaan, tulee myös

perintäpäättös aina uusia. Perintäpäättöstä ei voi tehdä jälkikäteen. Poikkeuksena tästä on perintä erehdyttävien tietojen perusteella (Toimeentulotukilaki 20 § 2 mom.), jolloin perintä voidaan tehdä jälkikäteen. Toimeentulotukilain 21 §:n 1 momentin mukaan takaisinperintä ei saa vaarantaa korvausvelvollisen tai sellaisen henkilön toimeentuloa, josta hän pitää tai on velvollinen pitämään huolta. Tämän vuoksi takaisinperinnästä voidaan joutua luopumaan, vaikka takaisinperinnästä olisi määrätty päätettäessä toimeentulotuen myöntämisestä. Toimeentulotuen takaisinperintä ei saa aiheuttaa asiakkaalle uutta toimeentulotuen tarvetta.

Takaisinperinnän edellytyksenä on, että henkilöllä tai perheellä on asiasta päätettäessä tai myöhemmin oikeus saada sellaisia tuloja tai varoja, joista korvaus voidaan periä vaarantamatta korvausvelvollisen tai sellaisen henkilön toimeentuloa, josta hän pitää huolta tai on velvollinen pitämään huolta. Toimeentulotukilain 21 §:n 2 momentin mukaan korvausvelvollisen vakinaista asuntoa, tarpeellista asuin irtaimistoa ja tarpeellisia työvälineitä ei kuitenkaan voida hänen elinaikanaan pakkotoimin myydä tai muutoin käyttää toimeentulotuen takaisin perimiseen. Korvausvelvollisen kuoltuakaan edellä mainittua takaisinperintää ei voida toteuttaa, jos periminen vaarantaisi sellaisen henkilön toimeentuloa, josta korvausvelvollinen on pitänyt huolta tai olisi ollut velvollinen pitämään huolta.

9. VÄLITYSTILI

Kaavin kunnassa ei enää avata uusia välitystilejä.

10. EDUNVALVONTA JA TOIMEENTULOTUKI

Edunvalvonnan hakeminen on tarpeen pysyvemmän taloudenhoidon turvaamiseksi. Sitä haetaan maistraatilta. Hakemukseen tarvitaan myös lääkärinlausunto asiakkaan terveydellisestä tilasta.

Hakemuksessa tulee kuvata konkreettisesti, miten asiakkaan kanssa on työskennelty taloudenpidon haltuun saattamiseksi. Kun edunvalvoja hakee asiakkaalleen toimeentulotukea, hänen tulee liittää hakemukseen joko tiliote asiakkaansa yksityiskäytössä olevasta tilistä tai tilituloste yksityistilin saldosta ja sen, että hakijalla ei ole säästöjä tai varallisuutta tai muita tuloja kuin edunvalvojan tiedossa olevat tulot.

11. VELKANEUVONTA

Talous- ja velkaneuvonta on lakisääteinen, asiakkaille maksuton palvelu, jota on saatavilla Pohjois-Savon oikeusaputoimistosta.

Talous- ja velkaneuvonnassa annetaan yksityishenkilöille tietoa ja neuvontaa talouden ja velkojen hoidosta sekä avustetaan taloudenpidon suunnittelussa. Ylivelkaantuneita

avustetaan velkaongelmien hoitamisessa joko vapaaehtoisin sopimuksin tai velkajärjestelynä.